

Б. І. Мельничук, М. І. Юрійчук

Воробкевич Сидір Іванович

ВОРОБКЕВИЧ Сидір Іванович (псевд. і крипт.: Данило Млака, Демко Маковіччик, Морозенко, Семен Хрін, Волох, Исидор В., И. В., Д. М. та ін.; 05 (17). 05. 1836, Чернівці – 05 (18). 09. 1903, там само) – письменник, композитор, педагог, громадський і церковний діяч. Батько [Є. Воробкевича](#). Навч. у Чернів. гімназії (1849–56) та духов. семінарії (1856–60). Початки муз. освіти здобув у цих навч. закладах, підвищував музикознавчу кваліфікацію у Віден. консерваторії (1868; кл. Ф. Кренна). Був священником у буковин. с. Давидени, Руська Молдовиця. Від 1867 жив і працював у Чернівцях. Викладав музику і співи у духов. та учител. семінаріях, гімназії, реал. училищі, співочій школі, від 1875 – на богослов. факультеті Чернів. університету. Багато уваги приділяв фольклорист. діяльності, організації хор. мистецтва в краї, підготовці й виданню підручників з музики і співу для шкіл: «Allgemeine Musiklehre» («Загальне музикознавство», 1869), «Збірник пісень для шкіл народних, нижчих класів гімназійних і реальних», «Співанник для господарських діточок» (обидва – 1870), «Співанник для шкіл народних» (1889) та ін. Уклав і видав літ. альманах «Руська хата» (1877). Один із засн. (1869), чл., голова (1880–83), почес. чл. (від 1887) товариства «Руська бесіда» (Чернівці), почес. чл. товариства «Просвіта» (від 1871), голова «Руського літературно-драматичного товариства» (1884, Чернівці). 1874 здійснив поїздку до Києва як делегат історико-археол. з'їзду, що відіграло важл. роль у його особистому і творчому житті. Як письменник дебютував 1863 у літ. зб. «Галичанин» (Львів) циклом віршів «Думки з Буковини». Автор багатьох поет., проз., драм. творів романт. і реаліст. характеру, які друкувалися в зх.-укр. періодиці 19 ст. («Буковинський православний календар», «Бібліотека для молодіжі», «Правда», «Буковина»). Осн. частина літ. доробку В. – емоц., мелод., написані в стилі нар. пісні, різні за змістом ліричні твори: про любов до Буковини,

України загалом, рідної мови («То моя Буковина», «Рідний край», «Буковино дорога», «Рідна мова»), духовну єдність українців, соборність укр. земель («Де серце моє», «У степу», «На красній Україні»), кохання, соц.-побут. та родинно-побут. стосунки (цикли «Пісні без ім'я», «Думки»). Поезія В. містить й ліро-епічні твори: істор. поеми («Мурашка», «Тиміш Хмельницький», «Нечай»), балади і поеми на соц.-побут. та родинно-побут. тематику («Гостинець з Боснії», «Скаменіла Багачка», «Убога Марійка», «Гуцульська доля»). Написав низку проз. творів: оповідання з життя села («Циганка», «Хто винен?», «Маковейка»), буковин. шляхти («Амброзій Остапкевич», «Панич Леонід»), про боротьбу українського народу, пд. слов'ян проти турец. поневолення («Турецькі бранці», «Месьть черногорця»), худож. нарисів («Мошул Николай Сучавський», «Наш театр у повітовім містечку Н.»). В. зробив вагомий внесок у розвиток укр. драматургії, створивши мелодрами і драми з життя села («Гнат Приблуда», 1875; «Убога Марта», 1878; «Новий двірник», 1883 та ін.), робітн. Борислава («Блудний син», 1885), на істор. тему («Василько Ростиславич», 1882; «Петро Конашевич-Сагайдачний», 1884; «Кочубей і Мазепа», 1891 та ін.). У доробку письменника є гуморист. твори: жартівл. вірші («Дай, шинкарочко, вина», «Світлий отче Харалампій», «Каплиця», «Монастир»), оповідання «Амброзій Остапкевич», цикл гуморесок про Безглуздів, комедії-оперети та ін. В. залишив значну за обсягом, різноманітну за жанрами і тематикою муз. спадщину: музику до всіх своїх драм та мелодрам, до 15-ти п'єс ін. авторів («Назар Стодоля» Т. Шевченка, «Добощ» А. Стечинського, «Новий Дон Кіхот» О. Фредро та ін.), низку комедій-оперет, водевілів («Золотий мопс», 1879; «Пані молода з Боснії», 1880; «Пан мандатор», «Янош Іштенгазі», обидва – 1882; та ін.; усі – за влас. текстами), інструм. твори – для оркестру, фортепіано, скрипки, флейти, гітари («Розголоси Буковини», «Серенада», «Романеска», «Полька», «Полька-мазурка»); понад 400 хорів патріот. та лірично-побут. змісту, з них більше 200 – на власні тексти («Кантата на роковини знесення панщини», «Цар-ріка, наш Дніпро», «Збудилась Русь», «Над Прутом у лузі»), 30 – на слова Т. Шевченка («Гомоніла Україна», «Думи мої», «Тече вода», «Утоптала стежечку»), а також І. Франка («Весно, що за чудо», «Розливайся, лозо, борзо», «Ой ти, дівчино, з горіха зерня»), М. Шашкевича, Ю. Федьковича та ін.; понад 40 солоспівів на власні тексти, 20 вокал. дуетів і квартетів у супроводі фортепіано; обробки нар. пісень (цикли «Руська кадрили», «Гей, слов'яни, брати мої», «Вінок, сплетений з 36 рідких квіток»); духовну музику – літургії, псалми, гімни («Святий Боже», «Херувимська», «Отче наш», «Хваліте Господа», «Христос воскрес» та ін.). В. прислужився певною мірою й румун. муз. культурі. Створив на основі зразків румун. фольклору, текстів окремих румун. письменників (М. Емінеску, В. Александрі) низку оригін. композицій та пісень, які включив до власноруч створеного посібника з музики і співу для румун. шкіл «Colectiune de câncese pentru școalele populare» («Збірник пісень для народних шкіл», 1889). В. відомий як православ. діяч, архіпресвітер, ред. (від 1882) укр. матеріалів для церк. ж. «Candela». Залишив унікал. зразки церк.-проповідн. публіцистики – «науки» для народу, які (їх понад 100) друкувалися на сторінках ж. «Candela», були видані також окремими книгами: «Науки надгробні для сільського

народа» (1891), «Десять Заповідей Божих і Молитва Господня» (1893), «Науки для народа» (1899). Автор наук.-популяр. та публіцист. статей, тематично пов'яз. з його багатогран. (громад.-культур., фольклорист., літературознав., мистецтвознав.) діяльністю: «Наша народна пісня» (1865), «Передне слово» (до альманаху «Руська хата», 1877); розділу «Музика» колект. монографії «Bukowina in Wort und Bild» («Буковина у слові та малюнку», 1899), циклу статей «Наші композитори» («Михайло Іванович Глінка», «Михайло Вербицький; обидві – 1879), «Борислав і його земні скарби» (1885) та ін. Серед учнів В. – [П. Бажанський](#), [Є. Мандичевський](#), Ч. Порумбеску. Щорічна літ.-мист. премія ім. В. засн. 1993 Чернів. облдержадміністрацією та НСПУ.

Основні твори

Над Прутом. Л., 1901; Твори Ізидора Воробкевича. Т. 1–3. Л., 1909–1911; Вибрані поезії. К., 1964; Твори. Уж., 1968; Вибрані твори. К., 1987; Хорові твори. К., 1996; Чц., 2003.

Рекомендована література

1. Смаль-Стоцький С. Ізидор Воробкевич: Ювілейна споминка // Зоря. 1887. № 2;
2. Доманицький В. И. Воробкевич // КС. 1903. Т. 11;
3. Гнатюк В. Ізидор Воробкевич // ЛНВ. 1903. Кн. 10;
4. Маковей О. Про Ізидора Воробкевича // Читальня. Чц., 1911. № 1;
5. Якубський Б. Галицька та буковинська поезія 19 ст. К., 1927;
6. Кудрик Б. І. Воробкевич – композитор // ЖЗ. 1936. Ч. 9;
7. Білінська М. Сидір Воробкевич. К., 1982;
8. Демочко К. Музична Буковина: Сторінки історії. К., 1990;
9. Никоненко П., Юрійчук М. Сидір Воробкевич: Життя і творчість. Чц., 2003.

Бібліографічний опис:

Воробкевич Сидір Іванович / Б. І. Мельничук, М. І. Юрійчук // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.]; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2006. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-29756>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).